

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena:</p> <p>Na celý rok — 4 koruny — hal.</p> <p>Na pol roka — 2 „ — „</p> <p>Na štvrt' roka — 1 „ — „</p> <p>Jednotlivé číslo 8 hal.</p>	<p>Zodpovedný redaktor:</p> <p>Dr. ALEXANDER ERNSZT, pap. komorník.</p> <p>Majiteľ a vydavateľ:</p> <p>JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo:</p> <p>Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.</p> <p>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do redakcie, ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
--	--	--

Epilog ku žabokretskej volbe.

Ako kortešovali proti kresťanskej ľudovej strane.

Nitrianska sedria ako porotný súd v tlačových záležitostiach 2. augusta b. r. vyniesla výrok, ktorým náležite posvietila na to, ak nešlachetnými prostriedkami, náhončí liberalizmu bojujú proti kresťanskej ľudovej strane a jej členom.

Kráľovské sudy vôbec vyniesly už viacej výrokov, ktorými nanajvýš kompromitované sú liberálne elementy, ktoré pod kepeňom čistých volieb, najhroznejším terorom a najhnusnejším utrhačstvom proti kresťanskej ľudovej strane pracujú pri voľbách.

Nadovšetko horlivé duchovenstvo vystavené bolo vzteklým nápadom zo stránky liberálov, prečo aj po voľbách početní duchovní prinútení boli obžaloby zdvihnuť proti viacerým popredným liberálom a zapravotiť ich pre pomluvu a utrhačstvo na cti, akých ľahkomyselne a nesvedomite dopustili sa živým slovom alebo cestou tlače.

Pri posledných voľbách krajinských v okrese žabokreťskom ablegátskym kandidátom ľudovej strany bol Georg *Szmrecsányi*. Ponevác liberáli tohoto všestranne obľúbeného kandidáta neopovážili sa verejne napadnúť, zpoza bučkov dali sa brýzgať na kresťanskú ľudovú stranu a jednotlivých jej privržencov. Luhaniny, pomluvy a utrhačstva proti osvedčeným ľudakom lietaly v povetrí ako gulky anarchistov a kde liberáli týmito ničoho vyvieť nemohli, tam použili pressie a teror v tolkej miere, že tomu podobného niet na ce-

lom svete. Obetou ohavných nápadov liberálnych stal sa i Béla *Keletsényi*, titulárny kano- nik a farár obce Szakacsány, ktorého všestranne vysoko váži si ľud a všetci čo ho znajú. Prá- votár Štefan Rudnay starší, akožto popredný liberál nitrianskej stolice, výšpomenutého veľa- zasluženého duchovného tak nestydatým spô- sobom napadol v jedných novinách, že ho skrze to pred obecnstvom, zvlášte ale pred jeho veriacimi o celú úctu a vážnosť priviesť mohol.

Bela Keletsény z tej príčiny zažaloval pra- votára Štefana Rudnayho staršieho, zvihol proti nemu tlačovú pravotu, pri čom povolil v novi- nách udaných vecí dôkazy v najširších rozme- roch. Hlavné pojednávanie tejto tlačovej pravoty za všestrannej zaujatosti liberálov zakončilo sa s odsúdením Štefana Rudnayho. Pri dokazovaní v novinách udaných vecí totiž zolhaly všetky figle nitrianskych mungovcov. Kráľovský súd vyniesol nasledujúci výrok:

8898/1911. trestné číslo.

V mene jeho veličenstva kráľa!

Nitrianska kráľ. súdobná stolica ako súd v tre- stných záležitostiach za predsedníctva Štefana Linksza, sudcu kráľ. súdnej stolice, za pritom- nosti kráľ. sudcu Kornéla Róth, kráľ. sudcu Gézu Dobák ako sudcov hlasujúcich, taktiež pri súčasnení sa Bélu Hovenicz zápisnicu vedúceho zápisníka kráľ. súdu, v smysle obžalobnej li- stiny žalobnej rady pod číslom 7713. r. 1911. vystavenej, nad žalobou proti obžalovanému Štefanovi Rudnaymu staršiemu pre tlačou zpá- chaný prečin zdvihnutou, v smysle výroku kráľ.

súdu pod číslom 7714. r. 1911., za prítomnosti dra Eduarda Fischer kr. fiškusa ako verejného žalobníka, dr. Eugena Lelley pravotára akožto právneho zastupiteľa Bélu Keletsényiho hlavného žalobníka, taktiež dr. Izidora Sztránszky zastupiteľa na slobode nachodiaceho sa obžalovaného, na základe verejného pojednania dňa 2. augusta v Nitre vydržiavaného, po slyšaní obžaloby a obrany, vyniesla nasledujúci

Súdobný výrok:

Na slobode nachodiaceho sa Štefana Rudnayho staršieho, 84-ročného, rím. kat. náboženstva, rodeného a obyvateľa z obce Divékujfalu vdovca, pravotára, statkára, majetného obžalovaného

vyhlasuje za trestuhodného, následkom proti 258. §-u trestného zákona, v smysle 259. §-u cestou tlače zpáchaného prečinu pomlavy,

ktorú zkrze to zpáchal, že v čísle zo 17. júna r. 1910. novín pod menom «Felsőmagyarországi Lapok» vo Veľkých Topolčanoch vychodiacich, ako «Osvedčenie» napísal článok, v ktorom o hlavnom žalobníkovi Bélovi Keletsényimu tvrdil nasledujúce veci, ktoré keby sodpovedaly pravde, vystavily by ho verejnému opovrzeniu; písal totižto: Noviny Nyitra-megyey Szemle dobre by urobily, keby vymetaly smeti prívržencov svojich zásad, keby kritizovaly dekana farára Keletsényiho divé manželstvo so sestrou kanonika a biskupského vikára a zakladenie ich rodiny. Či ten kanonik ako dvorný kňaz nevedel prekaziť toto divé manželstvo? Včul keď ten istý stal sa biskupským vikáriusom, Keletsényi môže mať nádej, že ostane kanonikom», pre toto

na základe 259. §-u trestného zákona s uplatnením §. 92. král. súd obžalovaného odsudzuje na 300 korún hlavnej a na 100 korún pobočnej peňažnej pokuty;

exekvovanie ktorej pokuty suspenduje ale na základe 1. §-u n. trestného zákona.

Vymeraná peňažná pokuta vyplatíť sa má nitrianskemu král. fiškálátu na ciele v 3. §-e 27. zákon. článku r. 1892. označené, v tom páde ale, keby výšurčenú peňažnú pokutu od pokutovaného nebolo možno vybrať, v smysle 53. §-u trestného zákona, každá jednotlivá po-

kuta 10 korún obrátiť sa má na árešť jedného dňa, určená pokuta 300 korún premeníť má sa teda na árešť 30 dní a pobočná pokuta 100 korún na árešť 10 dní.

Obžalovaný krom toho, na základe 480. §. trestného zákona, ďalšie prípadne vznikajúce trestné trovy v smysle 9. §-u 43. zák. čl. roku 1890. povinný je nahradíť uh. král štátnej pokladnici.

Kráľovská súdna stolica nariaďuje konečne, aby aknáhle prítomný súdobný výrok stal sa právoplatným, na základe 277. §-u trestného zákona v celej osnove i s odôvodnením uverejnený bol v novinách «Felsőmagyarországi Lapok» alebo keby tie zanikly, v novinách «Nyitra-megyey Szemle» na útraty obžalovaného.

Obžalovaný konečne. Bélovi Keletsényimu ako odmenu pre pravotárskeho zástupca 180 kor. povinný je vyplatíť behom 15 dní pod farchou exekucie.

Odôvodnenie.

Kráľovský súd pri hlavnom pojednávaní na základe osobného priznania sa obžalovaného a pri ďalšom dokazujúcom pokračovaní úplne ospravedlnené spatroval stanovisko vynesného výroku,

dľa ktorého obžalovaný proti 258. §-u trestného zákona v smysle 259. §-u cestou tlače zpáchal prečin pomlúvania

prečo aj obžalovaného v tomto prečine uznať bolo treba za trestu hodného.

Kráľovský súd pri vymeraní pokuty za ulavujúcu okolnosť považoval beztrestný život, vysoký vek obžalovaného a to, že on tento prečin zpáchal včas volieb a v rozhorčenosti následkom nápadov v novinách, prečo aj v smysle 92. §-u trest. zákona, obžalovaný odsúdený je len na peňažnú pokutu.

Ohľadom na vek obžalovaného, na vysoký stupeň jeho vzdelanosti a na jeho osobnosť, exekvovanie tohoto výroku v smysle 1. paragrafu trestnej novelly suspendoval kráľovský súd, pretože výšurčené okolnosti zdajú sa byť dostatočnou zárukou ku tomu, že obžalovaný napozatým nedopustí sa viac podobných prečinov.

Ostatné nariadenia súdobného výroku považovať treba ako oprávnené následky trestu hodného stavu obžalovaného.

Prítomný výrok je právoplatný a môže sa exekvovať.

V Nitre, dňa 2. augusta 1911.

Kráľ. súdobná stolica ako trestný súd.

Hodinkay,
zápisník súd. stolice.

Névery vl. r.
predsedá král. súdu.

Z tohoto spravodlivého odsúdenia popredného pohlavára nitrianskych mungovcov nasleduje len to naučenie pre všetkých liberálov: Kto čo hľadá, to najde! Dajte pokoj kresťanskej ľudovej strane!

Ku 58. valnému shromaždeniu katolíkov Nemecka.

Napísal: *Ján Bartos.*

(Pokračovanie.)

Druhá vážna otázka valného shromaždenia katolíkov Nemecka bola *otázka katolíckych škôl a vyučovanie dieťok v kresťansko-katolíckom duchu.* S touto veľmi vážnou otázkou zaoberali sa skoro všetci rečníci valného shromaždenia, pretože tá tvorí budúcnosť života nemeckého katolíctva.

Katolíci Nemecka na valnom shromaždení váhu kladli na to stanovisko, aby ich dieťky v náboženských školách práve tak vyučovali v pravdách Cirkvi katolíckej, jako i vo vedách. Verejne, smele, presvedčene hlásali tam, že oni potrebujú náboženské, teda katolícke školy, v ktorých učitelia s nimi sú jedného, teda katolíckeho presvedčenia a tak vychovávajú a vyučujú ich dieťky, jako to katolíci Nemecka za dobré uznávajú.

Slobodní murári a liberáli ale i tam vypovedali boj školám katolíckym a vyučovaniu náboženstva, oko svoje hodili i tam na školy, pretože boli na čistom s tým, že jak ľazko sa im podarí snahám a bezbožným zásadám svojim získať si v kresťanskom učení vychované občianstvo, práve tak ľahko sa im podarí nakaziť mládež. Katolíci Nemecka ale spozorovali tento na ich budúcnosť namierený útok, smele sa postavili na obranu svojich škôl a svojho náboženstva. Na tohoročnom valnom shromaždení s veľkou odusevnenosťou uzavreli obranu katolíckych škôl a vypovedali, že učiteľov katolíckych tým napnutejšie budú i na ďalej or-

ganizovať v katolíckych spolkoch, proti spolkom slobodnomyselníkov. Štyriadvadsať tisíc katolíckych učiteľov je v Nemecku posiaľ sdrúžených na základe katolíckom,

Slobodní murári, socialdemokrati a liberáli ale nielen v Nemecku, lež i u nás celou svojou mocou pracujú na tom, aby pod plášťom slobody a v mene vedy i naše katolícke školy zhabať a z týchže vyučovanie nášeho náboženstva vylúčiť mohli. So všeliakými záminkami probovali a probujú i teraz školy naše do svojej moci dostať. Najprv vynašli to, aby vyučovanie vzal do svojej ruky štát, pretože vraj konfessie, zvláštne ale katolícka Cirkev zanedbáva vyučovanie ľudu.

Väčšiu lôž ešte málo kedy pustili do sveta. Veď kto len trochu zná dejiny minulých stoliet, ten i to vie, že katolícka cirkev bola prvým učiteľom európskych národov. Veď prvé školy ľudové ako i vyššie školy postavila Cirkev. Kdekoľvek vypínal sa kostol, tam cirkvou pristavená bola k nemu i škola. Všetku vedu, všetky tvorby umenia, celú kultúru, ktorými vynikaly a vynikajú európske národy, ďakovať musia výlučne Cirkve.

Do roku 1868. v Uhorsku vôbec ani nebolo iných škôl, ako tie, ktoré udržiavali rozličné konfessie. Dnes tiež konfessie udržiavajú najväčšiu časť škôl. Zo všetkých 16 tisíc 618 ľudových škôl dnes 7242 je katolíckych, štátnych ale je len 2153. Štát teda aj dnes ani len približne neobetuje tolko na verejnú výučbu jako katolícka Cirkev. Dosavadní ministri náboženstva a verejnej výučby ani nemali voláku veľkú starosť o to, aby stavali nové školy. O veľa viac dbali o to, aby jestvujúce náboženské školy prešli do majetku štátu. Nie tam stavá štát školy, kde ich vôbec nieť a žiaľbohu máme veľa takých obcí po našej krajine, zvláštne na Horniakoch, kde namáha sa štát silou-mocou a všeliakými figlami prevziať naše hotové, vybudované, zariadené náboženské školy. Keď niektorá cirkev nevládala znášať tarchy alebo keď sa podarilo niekoľkým ľuďom pomútiť hlavu, štát pod titulom, že dáva peniaze škole, vyhlásil ju za svoju.

Je pravda, že štát asi 3 a pol milióna kórún dáva ročitej podpory školám náboženským, ale s týmto len sebe samému pomáha, lebo

keby konfessie zatvorily dotyeny školy, vtedy štát by bol prinútený nové školy postavíť, čo by stálo nesmierne milióny, následkom čoho povýšiť by musel daň ročite prinajmenej o 50—60 miliónov. A kto a čo je štát? Či je majetok štátu? My sme štá a náš je majetok. Štát nedáva zo svojho, keď dáva, lež dáva z nášeho. A to mu nemôže práva dávať k tomu, aby nám naše školy odobieral.

Všade tam ale, kde štát odobral školy náboženské, občania až veľmi doplácajú na ne. Nech nemyslí nikto, že im to lacno, ba snád darmo padne. To je všetko len zaslepovanie očí. Veď občania tak platia na štátne školy, že to ani sami nebadajú. Všade tam, kde je škola štátna, platia väčšiu rovnú štátnu daň a väčšie sú tam i obecné prirážky. Na mnohých miestach obec alebo mesto sú prinútené i riadnu ročnú podporu dávať štátnej škole. Tak na príklad mesto Beregszász na udržanie štátnej školy platí ročite 400 kor., mesto Skalica 6000 kor., Veľké Uherce 1000 korún, Zvolen 3120 korún, Hatvan 10.000 korún, Gyöngyös 29.000 korún atď. Keď štát prevezme náboženské alebo obecné školy, tak všetky farchy, ktoré posiaľ znášali obec a jednotlivci, nevezme na seba štát, lež tie naďalej ostávajú na krku občanov. Tak na príklad v Spišskej Belej štát prevzal školu, lež mesto i naďalej prinútené je udržiavať byt pre 7 učiteľov, dávať im drevo, svetlo atď. Štát len sľubuje, pána hrá na cudzé trovy, lež farchy neznáša. Lebo sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú.

V Orave v Chyžnom pred dvoma rokami zhorela štátna škola a stavať ju teraz nemá kto. Na Stráži, vo Spiši, vo Veľkej Štiavnici v Liptove štátne školy už od 15 rokov sú v takom smutnom položení, že horšie vyzerajú jako tá najpodlejšia ošarpaná krčma. V takej škole pravda učitelia bývať nemôžu, ponevác im cez strechu do izby prší. V hocktorej obci pastie-reň je v krajšom položení jako tie dve hore spomenuté štátne školy. Takto stará sa štát o osvetu a kultúru ľudu.

Štátne školy sú ale pre nás katolíkov nebezpečné, ponevác tam v takom duchu vychovávajú naše dietky, v jakom sa to štátu páči. Štát ale — ako vieme — je bezkonfessionálny. Štát nemá náboženstva. Kríž svätý v štátnych

školách netrpie na stenách. Katolicke dieťa sa tam málokedy prežehná. Štát, keď i dá vynaučovať katechismus v škole, dá ho tak vynaučovať, ako budto zemepis, budto počtovedu, nestará sa o to, či dieťa pravdy kresťanské vstúpi si do srdca alebo nie. Štátna škola je prameňom socialdemokracie a nevery. Bohobojné vynaučovanie, aké do srdca dietok vstúpajú kresťanskí rodičia, mnohokrát zrušia v štátnych školách. Bo keď aj niektorý učiteľ ctí si náboženstvo, druhý zas haní a tupí ho pred dietkami. Stáva sa, že učiteľom štátnej školy v čiro-čistých katolíckych obciach je inoverec, ba mnohokrát i žid.

Príčinou úpadu katolíkov Francúzska sú v najväčšej miere beznáboženské štátne školy. Štát tam najprv zhabal katolicke školy, vynaučovanie náboženstva zpočiatku povolil, neskôr ale i to zabránil a konečne každé vynaučovanie náboženstva zo škôl celkom vylúčil. Je toto znakom svevolnej surovosti, ktorou pod plášťom zákonov pozbavujú dietky kresťanské všetkého citu náboženského. Vo Francúzsku vynaučujú v štátnych školách tak, že tam deti neslyšia ani o Bohu, ani o sviatosťach, ani o pokáni, ani o hriechu a keď z tých škôl von vyjdú, vyzerajú tak jako divé zvery, bez citu náboženského, čo skutočne je len surové utlačenie slobody svedomia dietok kresťanských.

Takýmto spôsobom naše dietky stanú sa nepriateľmi Cirkvi Kristovej, svojej krve, svojich rodičov, takto povstane terajšia spoločnosť bez Boha a rozširuje sa po svete nevera, moderné pohanstvo. Taký človek, ktorý už od malička nezná Boha, nemá viery, zo srdca ktorého v štátnych školách vykorenili všetko čo je sväté, a šlachetné, stáva sa bestiou v ľudskom tele a keďby nebolo žandárov, bez všetkého svedomia hotový je kedykoľvek ozbiť, zavraždiť svojho elížneho, aby zvojom hriešnym narušivostam zadosťučinil.

Učme sa i v tomto ohľade od katolíkov Nemecka, ktorí i na tohoročnom svojom valnom shromaždení hlásali, že «koho je škola, toho je budúcnosť». Túto výpoveď zaštepme si do srdca i my. Školu chcú naši nepriatelia. Lež potrebujeme ju aj my. Teraz sú školy ešte v našich rukách, neodovzdajme ich ľuďom farchy s nimi spojené aj v budúcnosti my bu-

deme
nepria

He
naše s
budúc
našeho
a pres
kej ná
stansk
keď zo
nechat

Z K

V. A

Já
dovej
ber od
agitaci
Jedno

M
Odrob
Huber
dreide
Augus
Bohar
Ján J
zef Z

prof.

fan Z

H
116.
Ján H
obce

P

Franc
boli:

fár na
Vengr

ml. k

Konra
zef S

mest.
Karol

sinszl
A
členo

deme snášať, ošoh ale zo škôl budú mať naši nepriatelia.

Heslom našim teda nech je vždy: Brániť naše školy ako zrak našich očí, zabezpečiť si budúcnosť našich dietok a bojovať za slobodu nášeho náboženstva, bo *kresťanské svedomie a presvedčenie* dietky nadobudnú len v katolíckej náboženskej škole. Zapamätajte si milí kresťanskí rodičia tie slová svätého písma: «Lepšie keď zomreš bez detí, jako by si po sebe zanechal mal deti bezbožné.» (Jesus Sirah 16. 4.)

(Dokončenie nasleduje.)

Z Katolíckej Ludovej Jednoty.

V. Agitacionálna cesta v stolici spišskej.

Ján *Bartos* tajomník strediska Katolíckej Ludovej Jednoty v sprievode tajomníka Jána *Huber* od 20. Augusta do 3. Septembra podujal agitacionálnu cestu v stolici spišskej a utvoril Jednotu v nasledujúcich obciach:

Mateóc: Počet členov 61. Rečnili: Ján Odrobina farár a tajomníci Ján *Bartos* a Ján *Huber*. Prítomní boli: praepošt-farár Georg *Andreidesz*, farári: Karol *Szodelyi*, Štefan *Jaczkó*, Augustin *Grünvaldsky*, Ján *Kubik*, Alexander *Boharsik*, Edmund *Schürger*, Karol *Hudács*, Ján *Janecskó*, kapláni Augustin *Bliszner* a Jozef *Zastkó*, náčelník žel. stanice Géza *Répászky*, prof. hlav. gymnázia Eduard *Láng*, učiteľia Štefan *Zányi*, Karol *Korniesek* a Kornél *Schmügner*.

Hunfalva a Kakaslomnic: Počet členov 116. Rečnili: farár Štefan *Jaczkó* a tajomník Ján *Huber*. Prítomný bol Ján *Odrobina* farár obce *Mateóc*.

Podolin: Počet členov 48. Rečnili: farár Franc *Spiritza* a tajomník Ján *Huber*. Prítomní boli: Ján *Szigeti* profesor piaristov, Pavel *Sáfár* náčelník pošty, Ján *Szlovik* starší, Vilhelm *Wengriczky*. Franc *Szlovik* učiteľia; Ján *Szlovik* ml. klerik, dozorca žel. dráhy *Hatyár*. učiteľ Konrád *Miklós*, úradník pošty Béla *Bindasz*, Jozef *Szadovszky* mest. rychtár, Karol *Vengriczky* mest. dozorca. Felix *Brajsz* notár na odpočinku, Karol *Olesák*, Baltazar *Wengricky*, Franc *Marusinszky* a iní.

Alsó- a Felsőzugó-Lackavágása: Počet členov 140. Rečnili: Béla *Szilai* kaplán a ta-

jomník Ján *Bartos*. Prítomní boli: farár *Inocenc Szmolkó*, učiteľia Rudolf *Székely*, Karol *Chlebák* a Vilhelm *Wengriczky*.

Kalács: Počet členov 25. Rečnili: farár Ignác *Kojda* a tajomník Ján *Bartos*.

Ujbló: Počet členov 106. Rečnili: farár Franc *Purcz* a tajomník Ján *Bartos*. Prítomní boli: Ignác *Kojda* farár obce *Kalács*, učiteľ Ján *Bocskey* a Ferdinand *Pavlovszky* obchodník.

Komlóskert: Počet členov 74. Rečnili: farár Ján *Šterbák* a tajomník Ján *Huber*.

Gnézda: Počet členov 82. Rečnili: farár Ondrej *Urunik* a tajomníci Ján *Bartos* a Ján *Huber*. Prítomní boli: dekan-farár Ján *Csumitta*, farári *Innocenc Szmolko*, Ignác *Kojda*, Jozef *Hohol*, Ján *Šterbák*, Franc *Spiritza*, Rudolf *Wagner*, Ondrej *Háber*, Franc *Purcz*, Béla *Szilay* kaplán, Felix *Szepesi* piarista-profesor, Ludvik *Medgyessy* správca hlav. gymnázia, dr. Alexander *Kottler* mest. lekár, Gustáv *Laczkó*, dozorca pošty, Rudolf *Jurán* verejný notár, Julius *Dlaulig* úradník banky, Alfonz *Zsitkovics* mest. hl. rychtár, učiteľia Julius *Hobor* a Viktor *Miklós*, klerici: Viktor *Bialkó*, Franc *Nádaškay*, Jakub *Kocun*, Augustin *Valesák* a iní.

Óubló: Počet členov 82. Rečnili: dekan-farár Ján *Csumitta*, Ján *Bartos* a Ján *Huber* tajomníci. Prítomní boli: Julius *Hufnagel*, Friedrich *Frank* učiteľia, Štefan *Dugolinszky*, Ján *Gosts*, Franc *Horánszky*, Karol *Kirchner*, mest. pokladník Franc *Prokopovics*, exekutor Štefan *Roneskovics*, Štefan *Heinz* ml., Adolf *Klinkovics*, Karol *Láng*, Jozef *Láni*, Karol *Urbánszky*, Ondrej *Bialkó*, Jakub *Melkovics*, ďalej klerici Viktor *Bialkó*, Franc *Nádaskay*, Jakub *Kocun*, Augustin *Valesák* a Karol *Kacsur*.

Toporc: Počet členov 14. Rečnili: farár Ondrej *Háber* a tajomník Ján *Bartos*. Prítomní boli: Franc *Klein* farár obce *Kristályfalva* a Pavel *Sáfár* náčelník pošty.

Szepestótfalu: Počet členov 14. Rečnili: farár Ján *Dideczky* a tajomník Ján *Bartos*. Prítomní boli: farár obce *Kristályfalu* Franc *Klein* kaplán Arnold *Varsányi*, Notár Arnold *Kamilla* a klerik *Alexy*.

Szespébela: Počet členov 153. Rečnili: dekan-farár Alexander *Begala*, kaplán Arnold *Varsányi* a tajomníci Jan *Bartos* a Ján *Huber*.

(Pokračovanie nasleduje.)

Naše školské pomery.

Na počiatku nového školského roku, zapodievajme sa i s touto otázkou. Veď je ona tak vážna, že sa hlboko týka nášho občanského života. Škola má poskytnúť našim deťom všetku tú vedomosť, na ktorú potrebu majú ony akožto budúci občania Uhorska. Škola musí vyučovať a vychovávať. Roľníka, robotníka, remeselníka tak musí pozdvihnúť z temnoty a z nevedomosti, ako aj pána. Škola musí šíriť osvetu, vzdelanosť, mravnosť a nábožnosť. To je dobrá škola, ktorá k tomuto vyučí a vychová mládež. Ktorá škola nijako, alebo len povrchno koná svoju povinnosť, to je zlá škola. Rozhliadnime sa po krajine a keď zkusíme naše školstvo, čo pozorujeme? To, že v Uhorsku do tristokratisíc detí nechodí do školy.

Smutný tento výkaz svedčí o tom, že u nás smerodajné kruhy nedbajú o to, aby deti ľudu v školách vyučené boli. Aby si nadobudli tej elementárnej vedomosti, na ktorú v terajšej dobe potrebu má i ten jednoduchý robotník. Tento smutný výkaz svedčí o tom, že naše smerodajné kruhy to chcú, aby náš ľud v temnote a v hlupote ostával, lebo len nevedomý a zaostalý ľud je poslušným otrokom tých smerodajných kruhov, ktoré si krajinu vyvlástnily a ktoré panovať chcú nad ľuďmi. Keby tomu tak nebolo, tak by naše vlády v ohľade školstva neboly také skúpe aké sú od počiatku. Keby tomu tak nebolo, ako to opisujeme, tak by zaiste každá obec mala svoju dobrú školu. Povedám dobrú školu a nie tmavé chlievy, akých na stá máme v krajine. Neboly by školy naše preplnené tak, že tomu podobného nejestvuje na celom širom svete. Veď nachodia sa školy, v ktorých do jednej izby do dvesto školákov vtrepú. To sú neni školy, lež sibírske trestince. V takýchto «školách» nevyvinie sa telo a duša útleho dieťaťa, ba oproti, telo zvadne a duša zpusťne. Bože zachovaj dietky od takýchto škôl.

Nuž a prečo sú u nás takéto smutné pomery na poli výučby? Naše vlády vždy s tým sa vyhovávajú: «Nebolo a niet peňazí na školstvo.» To je ale lož. Snem uhorský ešte roku 1868. vyniesol zákon o školopovinnosti. Vyriekol ten zákon, že každý rodič povinný je svoje deti od siesteho až do dvanásteho patrične do

16 roku do školy posielaf. Zákon ten bol vynešený a sankcionovaný, lenže škôl nebolo a týchto ani dneska niet v dostatočnom počte, aby poskytl miesta pre každé školopovinné dieťa. Tak hľa vyzerá múdrosť našich zákonodarcov! Zákon ten pokutami vyhráza sa rodičom, ktorí neposielajú deti do školy — ktorej niet.

Nenie viac peňazí na školy! — znie výhovorka ministrov osvetu.

Niet peňazí na školy?

Každý štát má na školy peňaze. iba bohaté Uhorsko nie! Či to nenie do smiechu? Bolo a je peňazí na vojsko, ktoré ozaj nepotrebujeme aspoň tolko vojakov nie, koľko máme. Bolo peňazí na volby, na zakúpenie voličov. Máme peňaze na platy kadejakých darebákov. Trovime peniaze na penzie krídel ministrov a fôjšpánov. Zo štátnej pokladnice vydržiavame silu ľahkomyselníkov zemanských, ktorí svoje majetky prehajdákali, na školy ale nemáme.

Tomuto pripisujeme, že je u nás tak veľa analfabetov. To je živý dôkaz našej zaostalosti a nevedomosti. Iné štáty nezanedbávajú školy. Trovia na ne tolko, koľko požaduje zdárna výučba. Tam ale aj vedia preukázať prajný prospech školáctva. Tam niet ani desiata čiastka takých analfabetov, akých z roka na rok vykazuje naša štatistika.

Je to veru slabý výsledok, aký nám vykazujú naše školy. Deti, čo po daktorých miestach našich horných krajov len do ľudových škôl chodia, sotva sa čomu naučia. A prečo? Zkadiaľ pochádza ten neprajný výsledok navštevovania ľudových škôl? Musí to mať svoju príčinu. Dosť sa namáhajú páni učiteľia a výsledok je predsa slabý. Premýšľajme nad tým, a vypátrame pravú príčinu, ktorá je hámovnícou pokroku.

Snáď ale uspokojí nás naše vyššie a stredné školstvo?

Veru nie. Pohliadnime na mládež stredných a vyšších škôl a dozvieme sa, kde je chyba. Že vraj modernizmus a beznáboženstvo napraví chyby nášho školstva, vravia pokrokári.

Ešte to by nám bolo treba, aby náboženstvo vyhodili zo škôl. Už teraz nemôžeme sa chváliť s našimi školami, potom ale mohli by sme ich zatvoriť. Radšej nič, ako škola bez Boha!

Ondrej Hladký.

Gazdovstvo robotníka.

Či taký človek, ktorý sa živí prácou svojich rúk, ktorý zo dňa na deň v pracovnom čase ide do cudzej roboty, či taký človek môže prevádzkať nejaké gazdovstvo? Či môže a či vie? Či má na to čas a či má ku tomu peniaze?

Že či má na to čas a či má k tomu peniaze, to dokážeme z každodennej zkušnosti. Voláke malé. akékoľvek malinké gazdovstvo má každý nádenník, ktorému pán Boh dopomohol k tomu, že môže bývať pod svojim vlastným prístrešom. A takýchto robotníkov je dnes veru už veľa a zvlášte odtedy sa zväčšuje ich počet, odkedy na základe o robotníckych bytoch znejúceho zákona umožnené je, aby aj tí najchudobnejší ľudia do svojich vlastných bytov mohli ísť bývať. Za krátky čas postavili dvanásttisíc takýchto robotníckych bytov a pri týchto bytoch každý robotník má svoje čo aké malé gazdovstvo.

Z čoho pozostáva toto malé gazdovstvo? Opatrná gazdina sa zaiste postarala, aby na jej dvorku čo len so dve-tri sliepočky kotkodákaly. Tu i tam aj malé prasiatko je utiahnuté niekde v chládku. Z tohoto prasiatka na rozličných, okolo dvora, járku rastúcich trávach, bylinách a na pomyjách v kuchyni časom možno vychovať hodnú mašicu alebo brava. Je pri dome aj maštalka, do ktorej sa večer vráti z paše miláčok dietok robotníka, krava Rysula; najlacnejším gazdovstvom pre robotníka je hodbávnictvo, na ktoré ani len krajciara netreba vynaložiť a z hodbávnictva dnes už stodesaťtisíc robotníckych rodín fahá peniaze a ani nie voláku maličkosť: ročne asi štyri milióny korún. Aj so dva-tri úle včiel sa najde kdesi pod strechou v malej zahradke a tieto opatrná gazdina kúpila z toho, čo za kurence, húsky a vajcia utržila.

Kazdý poľnohospodarský robotník má teda voláke malé gazdovstvo a aby to čím viacerí mali a aby tí, ktorí ho už majú, mali z neho čím najväčší ošoh, ministerstvo orby môže porobiť rozličné poriadky.

Prizrime že sa im do radu.

Najosožnejšie zviera je ošípaná. Kedysi som počul od jedného gazdu, že kto štyri ošípané vykrmí, tomu tá štvrtá padne celkom zdarma.

Dochovávanie sviň je už aj preto veľmi dôležité, lebo sa s tým aj ten najchudobnejší človek môže zaoberať, pretože prasa môže kúpiť za niekoľko korún a to prasiatko, ako sme už spomenuli, vyžije z rozličných bylín a odpadkov okolo domu.

Aby dochovávanie ošípaných prišlo do čím najväčšieho rozkvetu, ministerstvo orby sdelilo obecným predstavenstvám, že ku zaopatreniu dobrých samcov obciam dá peňažnú podporu a chudobnejšie obce mimo toho aj v tom bude napomáhať, aby udržiavanie samcov nepadlo na farchu chudobných ľudí. Sem patria zčiasťky aj tie poriadky, ktoré boli porobené pofahom na usporiadanie pastvísk. Ponevác všeobecná zkušnosť je to, že obce svoje pastviny neopatrujú a preto statok chudobného človeka hladný sa vráti domov, ministerstvo orby nariadilo, aby sa obce aj o pastviská staraly. A toto nielen že nakladá, ale chce príspef aj pomocou a pri zaopatrení si nových pasienkov, taktiež aj pri opravení starých pastvísk viacerakým spôsobom chce obciam pomáhať.

Cieľom pozdvihnutia dochovávania drúbeže malých domácich kohútov ministerstvo orby už od viac rokov zamieňa za veľkých kohútov. V tomto ohľade patriční zainteressovaní ľudia majú sa obrátiť ku hospodárskemu dozorstvu svojho okresu. Štemplom opatrenej prosby tu netreba, postačí aj len jednoduchý list. Ostatne najlepšie bude, keď v tomto ohľade obecné predstavenstvo porobí potrebné kroky.

S hodbávnictvom každý človek môže sa zaoberať, jestli v chotáre jeho obce sú moruše (drevené jahody). Ku tomuto neni nič iné potrebné, len napísať jeden list dozorstvu pre hodbávnictvo v Szekszárde (Selyemtenyésztséi felügyelőség, Szekszárd, Tolnam.) Ostatné potom ide samé od seba.

Pofahom na včelárstvo sú porobené také poriadky, že jestli v niektorej obci viacerí gazdovia chcú sa zaoberať s včelárstvom, na jednoduchú listovnú prosbu zavíta k nim okresný vandrjúci včelársky učiteľ, ktorý zdarma poučí patričných o tom, že ako sa majú k tomu pribrať s najmenšou trovou a jako budú mať zo svojho včelárenia najväčší ošoh. O robotnícku triedu, o obyvateľov dediny je všestranne postarané. Od nich závisí, či si aj sami chcú

pomáhať alebo nie. Jestli chcú, aby im bolo pomožené, nech v každom ohľade nasledujú rady kresťanskej ľudovej strany.

POLITICKE CHYRY.

K politickému rozpoloženiu.

Stoličné a mestské právomocnosti rad-radom vyslovujú síce dôveru Khuenovi a jeho vláde, a ohrožujú sa aj proti obštrukcii. To všetko ale nič neosoží mungovcom a neškodi opozícionálnym stránkam, ktoré pokračujú v obštrukcii a oslavovanú národnú prácu liberálov obmedzili len na jednotajné tajné hlasovanie. Najbližšie však očakávajú daakú zmenu v politickom rozpoložení. Gróf Khuen-Héderváry hovorí síce a písať dá v jeho zakúpených novinách, že on ani nemyslí na násilné utlačenie obštrukcie a trpezlivo čaká, kým sama opozícia zunuje obštrukciu a zastaví ju. To je ale len liberálny figel, akým Héderváry svetu vytiera oči. Krajinské obecnstvo ale a najmä kresťanskí ľudáci veľmi dobre znajú figliarsku politiku liberálov. Náš ľud nesmie sa dať zaslepiť tým, že v Nitre, v Trenčíne, v Zlatých Moravcákch a kdeinde niekoľko liberálnych mrtvol, notárov a židov dôveru vyslovujú Hédervárymu a jeho vláde. My ku všetkému máme byť prichystaní. Možno, že snem rozpustia. Na toto nech už teraz myslia povolani vodcovia ľudu, v každej obci, aby nás nepriateľ neprekvapil. Kresťanskí voličia do posledného chlapa nech sa držia zástavy kresťanskej ľudovej strany. Keď všetcia skalopevne spoludržíme, nepremôžu nás ani liberáli, ani slobodní murári, ani židovstvo a na celej čiare zvíťazí musí kresťanstvo.

Isté výhľady na prevedenie katolíckej autonómie.

Najnovšie tvrdia zas udajne z nepodvratne istého prameňa, že zákonný návrh o autonomii katolíkov Uhorska vyhotovený leží v ministerstve kultu a výučby a že len od parlamentárnych pomerov závisí, kedy môže byť predstrený krajinskému snemu. Už od desať rokov táhá sa záležitosť autonómie katolíkov. Kresťanská ľudová strana všetkými zákonnými prostriedkami pracuje na tom, aby katolíci dostali ich

autonomiu. Patričné kruhy ale vždy len za nosom vodía katolíkov. Včul zas hovoria, že len od parlamentárnych pomerov závisí, kedy ten zákonný návrh predstrený bude krajinskému snemu. Či už aj katolícku autonómiu použijú chcejú k utišeniu opozície? Možno, bo od liberálov všetko vystane.

Zo snemovne.

Po krátkych prázdninách snemovňa krajinských vyslancov pokračuje znovu v obštrukcii. Liberálna väčšina národnej práce takmer už omdlieva od neustáleho hlasovania.

Z CUDZOZEMSKA.

Slobodnomurársky kongress v Ríme má byť najbližšie vydržiavaný a dostavilo sa ku nemu najviac slobodných murárov z Turecka a z balkánskych krajín. Proti tomuto kongressu na všetky mocnosti protestnotu poslal sv. otec Pápež Pius X.

Prívrženci kráľovstva v Portugalsku sriadili a ozbrojili celé čaty vojska proti slobodnomurárskym republikánom a stroja sa najbližšie zo Španielska vpadnúť do Portugalska.

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.*

Odmenu vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Rozmýšlal som, či mám napísať túto rozprávku? Úfam, že sa poučia z nej, ktorí ju prečitajú. Veď hej! Ale môže byť, že ju i tých niekoľko ľudí trať prečítať, s ktorými sa to skutočne stalo — títo potom vrhnú sa na mňa, že prečo som ich opísal?

Konečne našiel som spôsob. Rozprávku samu rozpoviem tak, jako sa stala; ale s kým sa stala, to už nevyzradím ani za svet. Lež len vymyslenými menami pomenujem tých niekoľko ľudí, o ktorých budem hovoriť, i to mestečko a tú dedinku, o ktorej bude reč.

Neďaleke Váhu leží malé mesto, ktoré sa v roz-

* 300 korunová odmenu za rozprávku túto obdržanú, pôvodca vyplatil do pokladnice Spolku Katolíckej Tlače.

právke nachádza. Pomenujeme ho Stehlíkovom. (Avšak celkom ináč ho volajú!) Nuž v jednej menšej ulici tohoto mestečka je medzi inými na pohľad nie práve tak veľkolepý, ako v mestách býva, ale za to čistý a riadny dom, s dvoma oblokmi do ulice. Nad dvoma

sa prihodilo pánu majstrovi, čo mu veru ani najmenej ku cti neposlúži.

Pozrimeže! Práve sa otvárajú malé uličné dvere. Dvaja mladíci vychádzajú z nich. Poznať, že obidvaja sú obuvníci pomocníci. Jeden už starší, dospelý muž;

Zablúdené dietky v Londyne, ktoré dla zvyku policajti shromažďujú a ich hladajúcim odovzdajú.

oblokmi ale skveje sa tabula, na ktorej je napísané: *Peter Sivoň, obuvnícky majster*. Tu zase vyznávam úprimne, že ani Sivoň, ani Peter nie je opravdivé meno majstra, ale nemôžem sa odvážiť, aby som mu vypísal skutočné meno, keď stá a stá ľudí by ho mohlo čítať. Lebo veď — ako neskôršie príde do reči — také niečo

druhý ale ešte bez fúzov dorastajúci šuhaj. Spolu idúc shovávajú sa.

— Pán majster je poriadny človek — povie mladší.

— Veru znamenitý človek — odvetí starší pomocník. Ty však nemal si sa ešte ani kedy nazreť do

jeho tanistry, kamarát, veď sotva že jeden týždeň robíš u nás. Ja ale som už staré kopyto v tejto dielni.

— Aké staré?

— O jej! Tento dom nebol ešte ani Petra Sivoňa vtedy, keď som už ja v ňom učnoval. Patril Francovi Prudkému. I on hotovením obuvi zarábal si každodenný chlebič. Ale, čo mu žena umrela, Prudký oddal sa náramne pitiu, chradnul očividome, až onedlho i on odišiel s doskami. Práve v ten rok zomrel, keď som ja skončil učnovstvo. Peter Sivoň bol medzi nami troma najstarší tovaryš. Aj kúsok zeme mal po otcovi. Tú predal bratovi, za jej cenu ale odkúpil od sirôt Prudkého tento dom. Oženil sa. I žena jeho je prácečtivá, poriadna osoba. Však vidíš, jako statočne nám vydeli v jedle, v nápoji, v pláci, v dobrom slove, čo nám prislúcha.

— Snáď ešte i v sporiteľni má voláke peniaze náš majster?

— Má-li, nemá-li, nikdy som sa nevyzvedal; ani neviem. Ale že je šanovlivý a sporivý človek, to je isté. Má si čo zadrobiť do mlieka. Keď odkúpil dom, ustavične sme ho nahovárali, aby dal spraviť naň novú tabulu. On však len zo starej dal soškrabať meno Franca Prudkého a na miesto tohoto dal napísať svoje meno. Dost mu dohovárал i starší brat, hovoriac: k novému domu, k novému človeku prislúcha i nový vývesok.

— A jeho brat je tiež remeselníkom?

— Nie, to je roľník, dobre majúci sedliak v Sliepkovej, odkiaľ sú obidvaja. Však ho poznáš, braček, neraz v týždni nadíde na trh. Tu prasa predá, tu zase kúpi defom kabanicu a čo iné; vtedy zastaví sa i u mladšieho brata.

— Slovom: sú to dobrí bratia.

— Dobrí. I náš majster výjde do Sliepkovej k bratovi Jankovi kedy-tedy v nedeľu. Sliepková je blízko k nám, na malú polhodinku cesty po vlaku, lež aj na nohách možno poľahky prekonať tú cestu.

— Ktorý z nich je majetnejší? — opýta sa nový pomocník.

— Dobre sa majú obidvaja — odvetí starší. V obidvoch domoch dosť často varí sa kura v polievke. Peter rozumie sa svojmu remeslu; veď to i pozná. Janko môže mať asi 10—15 jutár zeme, spolu i s tou čo od brata kúpil. Kone má kedy dva, kedy tri, chová kravu, prasce. Možno povedať, že šikovný gazda nadobýva, múdra gazdina ale opatruje. Lebo jeho žena zase drží kačky, husy; i z tohoto vidia groš. Ale ho i treba, lebo Jako Sivoň je dlžen ešte vždy Petrovi za zem. Platí riadne štvrtročne. I na začiatku tohoto mesiaca som počul, keď povedal: «Doniesol som rátu, Peter!»

Dvaja pomocníci potom zatíchli. Tak stúpali jeden pri druhom za chvíľu bez slova. Onedlho zase sa ozval starší:

— Môžem povedať, že takýchto dvoch poriadnych ľudí ako je náš majster a jeho brat, nenajdeš chytró v širom svete. Nežiadajú cudzieho, zo svojho pekne vyžijú. Sú to ľudia dobrej vôle, usilovní a žartovní.

Kliatby veru nepočuješ od nich. A potom i radi si majú rodinku. Ja sa nazdám, že s hocjakým pánikom nečaroyal by z nich ani jeden. Pochodil som už moc sveta, kamarát, ale poviem, že si nežiadam lepší osud toho, jaký Petrovi alebo Jankovi Sivoňovi nadelil Pán Boh.

Zase zatíchli. Pozdejšie blížili sa k trafike. Jednomu sišlo na um, že by bolo treba kúpiť cigary na nedeľňajšie popoludnie; druhému zase, že kúpi zatvorenú dopisnicu, pošle ju domov mamke. Napíše, u akého statočného majstra dostal prácu.

Vošli teda do trafiky.

Takého správneho smýšľania, takými vážnymi mladíkmi zdajú sa byť tito dvaja remeselnícki pomocníci. Takých je už dnes po riedku. Boh ich požehnaj! My ale nemôžeme sa s nimi viacej zapodievať.

Ačkoľvek dobre bolo dozvedeť sa z ich rozhovoru že kto sú a čo sú tí Peter a Janko Sivoň. Až dobre nám padne vedieť, že sú takí poctiví ľudia. Teraz nás už zaujíma ich živobytie. Tým viac, lebo od teraz nebude ono tak hladko plynúť, ako posiaľ. Všelijaký zmätok, žiaľ, bieda, trápenie pobúrilo poriadnemu remeselníkovi a statočnému roľníkovi posiaľ v pokoji mŕňajúce sa dni. Vidme, jako sa stal ten zmätok!

(Pokračovanie nasleduje.)

Upozornenie.

Malých roľníkov v nitrianskej doline upozorňujem, že *sejúcu mašinu*, ktorá na raz aj semeno rozsieva aj superfosfát na jeden ráz sype do tých istých riadkov, kde zrno padá, *Bücher* a *Melicher* fabrikant, **v nedeľu dňa 17. septembra popoludní o 3. hodine** vo veľko-bélickom gazdovskom kruhu vystaví a spolu ju malým roľníkom ukáže, že jako sa má s ňou zachodiť. Pri tejto príležitosti vystavená bude:

1. Nová sejáca mašina 18 riadkova, 4 a pol cóna šírky riadok od riadka.

2. 14 riadková, 4 cóna riadok od riadka.

3. Jedon nový pluh s taligou pod znakom: D 6 M N.

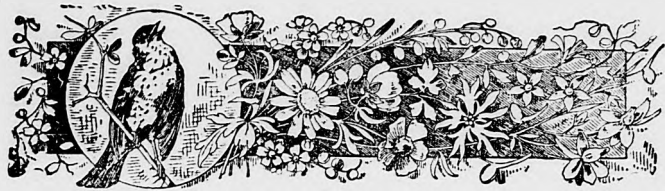
4. Jedon Kultivator pod znakom: CC. 8.

Preto aj malých roľníkov, ktorým roľnícka veda a dobrobyt pospolitého ľudu na srdci leží, povolávam s týmto, aby čo možno v najväčšom počte dostavili sa ku tejto próbe.

Nagybélíc, dňa 4. sept. 1911.

Štefan Paska

farár a predseda gazdovského kruhu veľkobélického.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu 10. septembra ráno akožto vo výročitý deň krušnej smrti kráľovnej Alžbety zaviezol sa ku kostolu viedeňského kláštora kapucínov a v kráľovskej krypte pomodlil sa pred rakvou nebohej kráľovnej a dediča trónu Rudolfa.

Zdravotný stav svätého otca Pápeža je už stále prajný, tak že svätý otec riadne zaoberá sa s cirkevnými záležitosťami celého sveta.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Osvietený pán praelát, arcibiskupský generálny vikárius trnavský Pavel Jedlicska od 28. augusta do 7. septembra kanonickú vizitáciu vydržoval v dekanátskom okrese Nyitraujlak.

Z biskupstva nitrianskeho. Za predsedníctva praeláta, veľpraepošta Gabriela Czeisel 5. a 6. septembra sinodálnu zkúšku s dobrým úspechom zložili, nitrianskeho biskupstva duchovní: Ludvik Biza vojenský kňaz z Budapešte, Julius Horváth administrátor obce Frivaldnádas a Ernest Szülő kaplán z obce Trenesénpéter.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 9. septembra predsedal porade spolku košických katolíckych gazdiniek. Pri tejto porade medzi mnohými súčasťnými sa grófica Ladislava Károlyi, barónka Juliusa Schell a vdova Gézu Cerlóczyho. — Minulé dni osvietený pán biskup v sprievode Jána Csizsarik cirkevného radcu pri uhorskorakúskom veľvyslanectve vo Vatikáne navštívil knieža Ludvika Windischgrätza v Sárospataku. — Cirkevný radca pápežský praelát 7. septembra odcestoval do Budapešti a ztadiaľ vrátil sa na svoju stanicu do Rimu. V tunajšom gymnáziume praemonštratských kňazov zahájenie školského roku previedli slávnostným spôsobom dňa 5. septembra. Spravca gymnázia Ervin Karsai ku mládeži držal peknú reč, po čom Ondrej Puky podžupan, žiakovi Ladislavovi Homonaymu pripíal na prsia strieborný kríž, ktorým jeho veličenstvo vyznačil ho za zmužilé oratovanie dvoch životov. — Priemyselná výstava otvorená bola 2. septembra. — Stoličný kultúrny spolok tohoročné shromaždenie vydržoval 24. septembra v meste Metzenzef. — Štefan Šipos tajomník strediska Katolíckej ľudovej Jednoty, na území košického biskupstva držal prednášky, rozširoval a upevňoval Jednotu v obciach: Felsőnovaj, Hernádpetri, Szepši, Makranc, Somodi a Tornaszentjakab. — Najnovšie ako kapláni prelození sú: Alexander Heszke z Gönczu do Sikszó, Ján Kocsis z Hernádnémeti do Gönczu, Jozef Répaszky zo Sikszó do Hernádnémeti, Georg Kmetz z Parnova do Czirókhosszúmező.

Chýry zo Šáriša. Prešov: Osemdesiat členov poľského klubu pride do Prešova s koncom septembra. Na železničnej stanici slávnostne privíta ich mešťanosta Aladár Kreuzell. — Gazdovský spolok stoličný výchovu pekného statku. toho roku odmieňať bude v obciach: Bardijov, Hertnek, Péchujfalu, Radócs a Zsegnye. Skrze ministerstvo orby a na odporúčanie stoličného gazdovského spolku toho roku dostali vyznačenie nasledujúci gazdovskí služobníci: Ondrej Herkely, ktorý 44 rokov bol obecným pastierom vo Vörösvágásu, Ján Mráz, ktorý 42 rokov slúžil u Kolomana Piller a Georg Csomak, ktorý 25 rokov slúžil u Ottu Semseyho. Koloman Piller predseda gazdovského spolku 28. augusta na stoličnom dome slávnostne odovzdal každému 50—50 korún a diplom uznania. — Po dlhom čase prvý jarmok na rožný statok a ošípané vydržovaný bol 4. septembra a veľmi dohre vypadol. — *Bardijov*: V Tunajšom kúpeli bolo doteraz 4087 hostov. — *Kisszeben*: Tunajšia gazdovská škola je už dokončená a cieľu odovzdaná bude v nastávajúcom roku. Nezadlho vydržované budú tu aj jarmoky, pretože choroba medzi licho už prestala. — *Héthárs*: Tunajší okres dostane konečne veľmi potrebného lekára. Súbeh na lekársku stanicu vypísaný je do konca septembra. — David Stroncer tunajší učiteľ minulý týždeň odbavoval 25-ročné jubileum svojho účinkovania. — *Kisfalu*: Vo sviatok Narodenia Panny Marie odbavovaný tu bol pekný odpust, na ktorom súčasťnilo sa ľudu z troch stolíc a mnohí pristúpili ku sv. sviatosťam. Podobné odpusty toho dňa vydržované boli aj v iných obciach, medzi ktorými v Szinye, kde hrubú sv. omšu slúžil Adalbert Wich, profesor náboženstva na prešovskom kat. gymnáziume kráľovskom a slávnostnú kázeň držal Ján Frimmer, farár zo Sztankahermány. Pod sv. omšou na organe veľmi pekne hral a spolu i spieval Jozef *Magyar* hlavný notár prešovský.

Chýry zo Spiša. Kamjanský g. k. učiteľ Ondrej Krongh po 42 ročnom účinkovaní s 1500 korunami penzie odobral sa na odpočinok, z ktorej príležitosti minister výučby za jeho dlhé účinkovanie vyslovil mu svoje uznanie. — Vo Vyšnom Slavkove za učiteľa vyvolili Jána Zelényiho. — V Levoči istému Pavlovi Michleim z pugilára ukradol dakto 1060 korún. — V Slatvine na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu vyvolili Štefana Szalayho, brata novovesského kaplána. — V Slovenskej Vsi 3. septembra zúril oheň, zhorelo 10 domov a 11 stodol asice od evanjelickej fary až ku magurskej ceste. — Na veľkolipnickú gr. kat. faru, za farára vymenovaný je Michal Milly. — V podolinskom kláštore piaristov medzi dňami 11. a 19. augusta po čas vzdalenosti direktora z jeho izby ukradol dakto 1928 korún hotových peňazí a dva baliky ližíc. Zbojníkovi posiaľ neprišli na stopu. — V Richvalde v mesiaci auguste padlo dážďu 81 millimetrov.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Predstavený kláštora praemonštratských kňazov v Leješu Arnold Kusinszky na nový organ pre kostol vo

Vlachoch poslal 400 korún. — Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbrie spolku katolíckej tlače znovu veľkodušne daroval 1000 korún. — Jágerský kanonik Gabriel Csekó následkom zemetrasenia veľmi poškodenej kečkemétskej katolíckej obci poslal 1000 korún, osvietený pán biskup vacovský gróf Karol Csáky 10.000 korún a pätikostolská kapitula poslala 200 korún. — Rábsky biskup dr. Arpad Várady pohorelcom šopronskej obce Sére daroval 300 korún. — Čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder segedinskemu internátu kat. preparandistov daroval 2160 korún. — Osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy ružomerskému kat. kruhu veľkodušne daroval 200 korún.

Železnica z Turca do Nitry. Obecenstvo z turčianskej stolice na svojom v júni vydržiavanom stoličnom shromaždení uzavrelo s prípisom obrátiť sa na ministra obchodu v záujme postavenia železničnej čiar od stanice Znióváralsa po Nemecké Pravno, aby takto Turiec prišiel ku bezprostrednému spojeniu s nitrianskou stolicou. Prípis turčianskej stolice teraz zaslal ministrovi obchodu grófovi Serényimu podžupan stolice Koloman Beniczky.

Jeden million korún za uharky. Z mesta Nagykőrös vyviezli toho roku viac ako tisíc vagónov uhariiek, za ktoré ploditelia utrhli asi jeden milión korún. Teda dva razy tolko ako v predošlých rokoch. Hľa, tolko donáša rozumné a usilovné zahradníctvo!

Antialkoholické deti. V štyrskom meste Grác do detínského antialkoholického spolku «Schutzengelbund» zapísané je doteraz 1650 detí. Aj naši slovenskí rodičia so všetkým svojim vplyvom a so všetkou silou mali by na tom byť, aby všetky ich deti úplne sdržovali sa každého liehového nápoja.

Vyznačené vyššie gymnázium. Berlínske cis. a kráľ. vyslanectvo sdelilo prešovskému kráľ. vyššiemu gymnáziu, že na medzinárodnej výstave kresieb za svoje kresby dostalo zvláštneho uznania a bolo vyznačené čestnou diplomou. Na medzinárodnej výstave súčasťnilo sa 5 uhorských stredných škôl, 94 škôl štrnástich európskych štátov a 2 školy z Asie. O výstave vydaná úradná zpráva zvlášte o prešovskom vyššom gymnáziume zmiňuje sa najpodrobnejšie a najpochvalnejšie.

Úžasný skutok šialenej matky. Manželka malopeštianskeho obyvateľa Jozefa Šimoniča od dávneho času bola fažkomyselná. Tieto dni celkom zošialila a v neprítomnosti mužovej svojej dietky a seba obliala petrolejom, ktorý zapálila. Nešťastná matka a dietky zhorely na uhol.

Zemný plyn v stolici ostrihomskej. Na ostrove Nyárasd, ktorý prislúcha mestu Ostrihomu, traja mladíci naďabili na prameň zemného plynu.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele

jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

HOSPODÁRSTVO.

Ochrana proti hnitiu zemiakov.

V Uhorsku sa hnieť zemiakov z roka na rok vždy viac rozširuje. Kým pred 15—20 rokami túto biedu gazdovia sotva poznali, dotiaľ dnes neprestajne a zo všetkých strán počuť gazdov sťažovať sa že im zemiaky hnijú.

Príčinou tohoto hnieť zemiakov je akási huba, takzvaná *Phytophthora infestans*, ktorá zvlášte vtedy napadne vo veľkom množstve zemiakmi zasadené tably, keď je leto veľmi teplé a vlhké. Proti tejto hube nasledovným spôsobom možno sa brániť:

1. Každá sorta zemiakov neni vstave rovnako vzdorovať hnilobe. Posavádne pokusy to dokazujú, že za najvzdorovitejšie dokázaly sa zemiaky takzvané prof. Woltmann a potom zemiaky zvané biele sliezske. Včasné zemiaky vôbec menej podliehajú tejto chorobe ako zemiaky, ktoré sa neskoršie vyberajú.

2. Čím je bohatšia pôda na nitrogén, tým je vňaf a listie zemiakov bujnnejšia, čo veľmi napomáha šírenie sa nemoce. Práve preto mnohé hnojenie pôdy s maštálnym zeleným alebo takým trusom, v ktorom je obsažené mnoho nitrogenu, rozširovanie sa hnieť zemiakov veľmi napomáha. Draslo a fosfor obsahujúce hnojivá prekážajú rozširovanie sa hnieť zemiakov a preto zvlášte na takých vidiekoch, kde je táto nemoc zemiakov rozšírená, nemožno dostatočne odporúčať, aby gazdovia svoje role hnojili umelými hnojivami.

3. Na sadenie neslobodno upotrebiť také zemiaky, ktoré sú napadnuté už spomenutou hubou. Aby sme zanečisteniu zemiakov touto hubou predísť mohli, do tej istej pôdy len v každom treťom roku smieme sadiť zemiaky a tú tablu, úrodu ktorej sme určili na sadenie, máme trikrát pokropiť bordovskou šľavou a síce prvý raz okolo 15—20 júna, druhýraz o mesiac neskoršie a tretíraz koncom augusta alebo začiatkom septembra. Pri kropení hlavné je to, aby vňaf a listie zemiakov hojne boly namočené spomenutou šľavou, ktorá ani nemusí byť veľmi hustá, lebo *Phytophthora* je proti tomuto veľmi háklivá.

Po upotrebení týchto rád, jestli zemiaky budeme držať na suchom a vetrístrom mieste, nebudeme mať príčiny sťažovať sa na hnieť zemiakov.

DOPISY.

Od Bánoviec. (Trenč. st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Krestane».

Dozvedel som sa, že pánu Hédervárymu i jeho kamarátom, ktorí sa pri masťnom hrnci opekajú, dohára. Že vraj vláda buchne, pán kráľ prepustí ministrov, rozpošle snem a budú nové voľby. Nevieť, či je to pravda, lebo ja sa nerozumiem do politiky, neznám ako tí páni na vládnej strane gazdujú, iba tolko viem, že s Hédervárym i s jeho mungovci nevyhrali sme docela nič. Ba naopak. Títo pánkovia strovíli ohromné peniaze pri lanských voľbách a teraz na vojsko chcú storaz tolko strovíť a ponevác nenie odkiaľ, preto zvýšili cenu doháňu, špiritusu, soli atď. Im je ľahko dvíhať ceny najpotrebnejších článkov a robiť drahotu, čo ale my chudobní ľudia, ktorým nestačí na všetky potreby? Čo tí páni ministri vedía, ako sa chudobní ľudia zdrierajú a ako oni chudobne žijú? To veru neni rovnosť a spravodlivosť. My mozolíme na tých pánov a oni s tým sa nám odsluhujú, že množia a zvyšujú naše farchy. Dolu s takou vládou! Na to sa Héderváry nemusel chytať. Neľutujeme ho, že mu dohára svieca ministerstva. Nech ide ta, kde pred ním tolki pošli. Nech si ale vezme so sebou celú jeho stranu, aby sa z nej ani len jedon poslanec nevrátil do krajinského domu. Načo sú tam postavači, ktorí ľudu iba krivdy robia a jeho farchy zväčšujú. V krajinskom dome zasedať majú nie za tisíce kúpení lenivci, lež opravdoví ľudoví poslancovia. Či sa liberáli starajú o ľud? Preto trest a pokutu zaslúži taký krestan, ktorý na liberanta hlasuje. Načo posilňovať židov a všetkých nepriateľov krestanstva? My katolíci nehlasujeme nikdy na vládneho poslanca. My len na vyprobovaného krestanského ľudáka oddajme svoje hlasy. Ani na národníara nehlasujeme lebo i ten nenie iný, ako tajný liberál a verejný socialdemokrat.

Horlivý ľudák.

Richvald (Kristályfalu, Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Ráče prosím tieto riadky uverejniť v našom Krestane.

Náš obecný výbor na ostatnom zasadnutí vyniesol nasledujúce vážne uzavretia:

Na návrh miestneho pána farára uzavrel výbor

jednohlasne, aby so všetkými zainteresovanými obcami spoločná prosba odovzdaná bola stoličnému výboru v tom smysle, aby haligovskú—richvaldskú—to-porskú obecnú cestu prevzala stolica.

Bol by už veru najsvrchovejší čas, aby ľud oslobodený bol od tejto veľkej farchy. Aby sme ale tým istejšie prišli k našemu cieľu, i ostatné obce, totižto Haligovce, Toporec, Podolinec, Nižné Ružbachy a Maldur mali by zarovnak ešte behom tohoto mesiaca septembra podobné uzavretia vyniesť. Keď by sa naša celkom oprávnená žiadosť asnaď pri októbrovom stoličnom zasadnutí ešte nevyplnila, opakujeme tu prosbu každý rok znovu, do vtedy, kým nebude vyslyšaná.

Podruhé na návrh tiež pána farára, jednohlasne vysenené bolo to uzavretie, aby v mene obce cestou ablegáta našeho okresu, krajinskému snemu zadaná bola petícia proti novým vojenským predlohám, ktoré nové nesnesiteľné farchy chcú uvaliť na už aj tak až primoc obťažovaný ľud. Petícia sa už poslala pánu ablegátovi. To by mal výbor každej obce rad radom a to čím skorej urobiť.

Na návrh pána notára potom ešte i to sa uzavrelo, že obec zadováži si ešte jedon a to väčší strekáč.

S Bohom

Výborník.

Z Trenčanskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Krestane».

Mne a vôbec nám Trenčanom niako sa nepáči mungovská strana Héderváryho. Čo že sme vyhrali s ňou? Akú že ona prácu robí za ľud robotný? A že je to strana pracovná. Kde že pracuje? My Trenčania nevidíme ani stopy tej mungovskej práce. A koľko je ich u nás. Každý okres trenčanskej stolice liberálneho munga vyvolil si za ablegáta, lebo musel. Taký bol rozkaz z hora.

Nuž a teraz čo robia za nás Trenčanov tito mungovia? Kde je práca Haydinova, Léwaya, Henca, Pongráca. Barosa a ostatných mungov? O nej my tu ničeho neslychame. Všetko je tak u nás, ako aj bolo. Nič sa nepremenilo v Trenčančanskej. Žiadna zmena, žiadne poľahčenie. Tak sú židáci páni u nás, ako aj boli. Ba ich hodne pribudlo, lebo Héderváry ľubi židov a zaiste teší sa tomu, že čím viac kaftánošov dovan-druje k nám, lebo ľud z horných krajov vystahuje sa za more, tak muje dobre počas panovania mungovcov. Ja neviem pochopiť, ako mohli byť tí naši voličia tak hlúpi, že si samých mungov za poslancov vyvolili. Nuž ale pravda, tí dali žranice a slopanice. Malí peniaze, žandárov, stoličiarov, židov a až mnoho počestných volebných predsedov, nuž to šlo.

Boh vie, kedy sa náš ľud zepamätuje natoľko, že nebude veriť liberálom. Volakedy boli na to výhlady,

keď vznikla kresťanská ľudová strana. To boly veru časy potešiteľné, veľké a my Trenčania mali sme výhľady na blaženú budúcnosť. Doba táto však pominula. Za židovské peňaze z plesnivých hrobov povstali liberanti a celá trenčianska stolica dostala sa do pazúrov mungovcov.

Naši nepriatelia tešia sa tomu, keď nastala zatva pre nich. Aj náš nadžupan je blažený skrze túto zmenu, často chodí po obciach, banketuje so stoličiarimi a bohužiaľ dakde i s kňazmi. Že vraj hľadá dôveru ľudu, lebo že vraj majú byť voľby krajinské. A čo vyhrávame s tými voľbami? Nové farchy.

S kresťansko-ľudovým pozdravom

Trenčan.

Zo Starej Turej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Náš pán dekan Rudolf Lang tak sa tu dobre cíti, že zažakoval zo Zbehov, z tejto bohatej fary a zostal medzi nami. On tu už účinkuje vyše 30 rokov, kaplána už dávno nedirá. Jako vidíme, medzi nami chce kosti složiť. Je on chlap silnej ústrojnosti, vzdor toho, že je už 54 rokov starý. Daj mu Boh hojnej milosti, aby slovom i príkladom nás viedol po ceste šťastnosti až do smrti.

Lopatkár.

Z Ameriky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte prosím tieto riadky uverejniť v našom «Kresťane».

Z tejto vzdialenosti pozdravujem svojich krajanov v Uhorsku bydliačich, zvlášte ale verných čitateľov Kresťana. Toho roku aj u nás v Amerike boly veľké palčivosti. Dážďa od júna aj my máme málo.

Teraz podám tú štatistiku, o ktorej som sa nedávno dozvedela. V Európe vychádza 20 tisíc novín. U nás v Amerike a síce len v samých Spojených Štátoch 12 tisíc, v Afrike 200, v Asii 3 tisíc, a Austrálii asi 200; v celom svete na každých 82 tisíc ľudí padajú jedny noviny.

Čo sme tu kresťania, skoro všetci vynikáme kresťanskou poriadnosťou. Duchovných otcov máme tu primálo.

S Bohom

Kunegunda Janda.

Rozmary a Žarty.

Prisľúbil. — Však, pán majster, vy tak budete s mojím Filipom zachodiť, akoby váš syn bol?

— Na každý pád, denne o niekoľko oflinkov viac, na tom mi nezáleží.

*

Prečo utekal? Tak uteká Ďuro Kalina hore ulicou, ako keďby ho regiment Tatárov naháňal.

— Kam utekáš, — kričí za nim Paľo.

— Neutekám ja nikam, kamarát.

— Hádam máš voláku súrnu prácu?

— Ver ja nemám žiadnu.

— Nuž čo utekáš ako bez rozumu?

— Nuž vieš, kamarát, sialim svet. Ľudia si myslia, že kto vie, koľko ja mám práce!

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navráti sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť nech pošle list na redakciu «Kresťana».

Odkazy redakcie.

F. K. K. Odovzdali sme. Za poslané dakujeme.

B. K. Sz. Žiadosti bolo vyhovené ešte prvej ako sme list dostali.

B. Sz. L. Budúce istotne.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stredných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičkať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Öregzés Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre tieto požičky uz od farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávaju do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav nás požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkách bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcelovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bar komu ochotne odpoveda.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 12. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	kor. 23:30—24:00
» stolnobelohradská, nová	« 23:10—23:80
» peštianska, nová	« 23:20—23:80
« banátska, nová	« 23:30—23:95
Jačmeň nový, prvotriedny	« 16:60—17:30
Raž prvotriedna	« 19:85—18:80
« druhotriedna	«
Ovos prvotriedny	« 17:40—17:90
« druhotriedny	« 16:80—17:20
Kukurica	« 17:05—17:15

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:80	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:20
č.		7	7½	8			
K.		15:40	14:40	9:60			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 12:00—12:20
« hrubé	« 11:10—11:30
Fazula veľká biela	« 29:00—30:00
Fazula strakavá	«
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 5:00—5:20
« « ružové	« 6:00—6:40
« « žlté	« 7:00—7:50
Hrach lúpaný	« 56:00—57:00
Hrach nelúpaný, čistý	« 29:00—29:00
Šošovica čistá	« 48:00—70:00
Proso	« 18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina kor.	«
« « lucerna	«
Mak	kor. 95:00—99:00
Rasca (kmín)	« 65:00—66:00
Konopné sáme	« 29:00—31:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 170:00—171:00
Slanina mestská 4-kusová	« 144:00—145:00
« « 3-kusová	« 150:00—151:00

A vonatok indniása Budapest sy. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapest ny. p.-udvarra.

vonal- szám	óra	perc	vonal- név	Délre			Délután			vonal- szám	óra	perc	vonal- név	Délre			Délután		
				sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.					gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	
152	5:15		sz. v.	Rákospalota-Ujpest	164	12:05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	149	8:51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	166	12:50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest			
122	5:25		«	Érsekújvár	714	12:10	«	Szeged	151	6:05	«	Dunakeszi-Alag	137	1:20	«	Nagyvaros			
154	5:35		«	Vác	1404	12:20	gy. v.	Zsolna, Berlin	723	5:25	«	Cegléd	703	1:25	gy. v.	Bukarest, Bázias			
718	5:40		«	Szeged, Szolnok	183	12:25	sz. v.	Nagyvaros	725	5:35	«	Cegléd	108	1:40	«	Paris, Wien			
4102	6:10		«	Esztergom	4108	12:30	«	Esztergom	4101	5:50	«	Esztergom	508	1:50	«	Tóvis, Kolozsvár, Sz.-Németi			
156	6:20		«	Rákospalota-Ujpest	188	1:00	«	Rákospalota-Ujpest	183	5:55	«	Nagyvaros	167	1:55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest			
8502	6:35		«	Lajosmizse, Kecskem.	183	1:00	«	Dunakeszi-Alag	725a	6:00	«	Cegléd	4107	2:05	«	Esztergom			
102	6:50		k. ost. ex. v.	Wien, Paris, Ostende	4114 ²⁾	1:50	«	Piliscsaba	153	6:05	«	Rákospalota-Ujpest	169	2:40	«	Dunakeszi-Alag			
508	7:00		gy. v.	Nagyvárad, Brassó, Körösmező	504	2:05	«	Szatmár-N. Kolozsv., Brassó	6507	6:10	«	Lajosmizse	171	8:00	«	Rákospalota-Ujpest			
1492	7:05		«	Zsolna, Berlin	126	2:10	sz. v.	Párkány-Nána	901 ¹⁾	6:25	k. o. e.	Konstantinápoly, Belgrad	6503	3:20	«	Kecskem., Lajosmizse			
104	7:55		«	Nagyzsombát, Wien	170	2:15	«	Rákospalota-Ujpest	701 ²⁾	6:30	«	Konstantinápoly, Bukarest	173 ³⁾	4:00	«	Rákospalota-Ujpest			
158	8:05		sz. v.	Dunakeszi-Alag	4108	2:20	«	Esztergom	135	6:35	sz. v.	Nagyvaros	713	4:05	«	Temesvár-J., Szeged			
708	8:15		gy. v.	Orsova, Bázias	108	2:30	gy. v.	Wien	1407	6:40	«	Berlin, Zsolna	139	4:10	«	Nagyvaros			
712	8:39		sz. v.	Temesvár, Karanseb.	120	2:35	sz. v.	Galánta	709	7:15	«	Bukarest, Bázias	4109	6:05	«	Esztergom			
134	8:45		«	Nagyvaros	704	2:40	gy. v.	Bukarest, Bázias	125	7:20	«	Párkány-Nána	175	6:15	«	Rákospalota-Ujpest			
4104	9:05		«	Esztergom	722	2:45	sz. v.	Cegléd	727	7:25	«	Cegléd	215	6:30	tszsz	Érsekújvár			
114	9:20		«	Wien, Berlin	6506	2:50	«	Lajosmizse, Kecskemét	501	7:30	gy. v.	(Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	141 ⁴⁾	5:45	sz. v.	Nagyvaros			
160	9:40		«	Rákospalota-Ujpest	172 ⁵⁾	3:10	«	Rákospalota-Ujpest	155	7:35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	115	5:55	«	Wien, Berlin			
162	11:05		«	Rákospalota-Ujpest	140	3:55	«	Szob	113	7:40	«	Paris, Wien	1403	6:20	gy. v.	Berlin, Zsolna			
6504	11:15		«	Lajosmizse, Kecskemét	174	4:10	«	Rákospalota-Ujpest	4108	7:45	«	Esztergom	177	6:30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest			
136 ¹⁾	11:35		«	Nagyvaros	716	4:30	«	Szeged	6103	7:50	«	Kecskem., Lajosmizse	707	6:35	gy. v.	Orsova, Bázias			
730 ²⁾	11:55		«	Cegléd	110	5:15	gy. v.	Wien	6501	7:50	«	Kecskem., Lajosmizse	105	6:40	«	Wien			
116	12:00		«	Wien	142	5:20	sz. v.	Cegléd	157	7:55	«	Vác	107	7:10	«	Wien			
					176	5:50	«	Rákospalota-Ujpest	127	8:00	«	Párkány-Nána	711	7:40	sz. v.	Bázias, Temesvár			
					128	6:00	«	Párkány-Nána	719	8:35	«	Kiskunfélegyháza	179	8:00	«	Rákospalota-Ujpest			
					724 ³⁾	6:10	«	Cegléd	159	9:10	«	Dunakeszi-Alag	4118 ⁵⁾	8:10	«	Piliscsaba			
					144	6:15	«	Nagyvaros	705	9:20	gy. v.	Szeged	143	8:20	«	Nagyvaros			
					724	6:35	«	Cegléd, Ócsa	1401	9:40	«	Berlin, Zsolna, Pezsony	131	8:50	«	Párkány-Nána			
					4110	6:40	«	Esztergom	4105	9:55	sz. v.	Esztergom	109	9:05	gy. v.	Wien			
					726	6:45	«	Cegléd, Szolnok	161	10:25	«	Rákospalota-Ujpest	729 ⁶⁾	9:20	sz. v.	Cegléd			
					1406	6:50	gy. v.	Pezsony, Zsolna, Berlin	4101	10:25	«	Rákospalota-Ujpest	4111	9:25	«	Esztergom			
					130	6:55	sz. v.	Párkány-Nána	115	10:40	«	Szeged	6503	9:30	«	Kecskem., Lajosmizse			
					150 ⁷⁾	7:10	«	Vác	119	11:15	«	Galánta	181	9:35	«	Dunakeszi-Alag			
					178	7:20	«	Rákospalota-Ujpest	163	11:50	«	Rákospalota-Ujpest	1405	9:45	gy. v.	Berlin, Zsolna			
					728	7:35	«	Cegléd					505	9:55	«	(Brassó, Nagyszében, Kolozsvár, Stanisla			
					6508	7:40	«	Lajosmizse					4115 ⁸⁾	10:00	sz. v.	Piliscsaba			
					132	8:10	«	Bukarest, Bázias					183 ⁹⁾	10:15	«	Vác			
					182	8:20	«	Párkány-Nána					145	10:25	«	Nagyvaros			
					4112	8:30	«	Dunakeszi-Alag					6513	10:30	«	Ócsa			
					1408	8:40	«	Esztergom					117	10:35	«	Wien			
					118	9:30	«	Zsolna, Berlin					195	10:50	«	Rákospalota-Ujpest			
					502	9:35	gy. v.	Wien, Paris					717	11:00	«	Temesvár			
					184	9:45	sz. v.	Bukarest, Stanisla					101	11:05	k. ost.	(London, Ostende,			
					706	10:15	gy. v.	Rákospalota-Ujpest					121	11:50	sz. v.	Paris, Wien			
					720	10:30	sz. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								Érsekújvár			
					146	11:10	«	Kiskunfélegyháza											
					902 ¹⁰⁾	11:20	k. o.	Nagyvaros											
					702 ¹¹⁾	11:30	exp. v.	Belgrad, Konstantinápoly											

A vonatok érkezése Buda-Császárfürdőbe.

4001	5:53	sz. v.	Esztergom	4007	2:10	sz. v.	Esztergom
4003	7:48	«	Esztergom	4009	5:20	«	Esztergom
4005	10:04	«	Esztergom	4013 ¹²⁾	8:21	«	Piliscsaba
				4011	9:31	«	Esztergom
				4015 ¹³⁾	10:07	«	Piliscsaba

Lekár- nika A. THIERRY-ho BALZAM

Jedine pôvodný je so zelenou ochranou známku mnišky. Zákom chránený. Každé falšovanie, padlanie a odpredaj iného balzamu s napodobnenou ochrannou známku stihajú a prísne pokutujú zákony. Isotne pôsobí pri každej chorobe orgánov dýchania ako pri kašli, zachrípnutí, chrakaniu, katarhu hrtana, boleniu prs, pľúcok, zvlášte ale pri influenci, bolestiaci žalúdka, zapálení sleziny, nechuti k jedeniu, zlomu trávení, tvrdej stolici, boleni zubov, chorobách v ústach, popálení nách, lámke a výsypoch atd. 12/2 alebo 6/1 alebo 1 veľka specialflaška K 5.60.

Lekárnik A. THIERRY-ho jedine pôvodná CENTIFOLIA-MAST nepodvratne iste účinkuje pri všetkých akokolvek zozastaralých ranách, vredoch, v zapáleniach, karjunkuloch, stiera účích sa prstoch atd. odstraňuje všetky do tela vrazené cudzie telesá a čini zbytočné každého druhu boľastné operácie. Pôsobí liečive pri akokolvek zozastaralých ranách atd. Dve dozy stoja K 3.— Prameň objednávania: Lekárnik «Andel Ztráca» ADOLFA THIERRY-ho Pregrada pri kúpeľoch Rohits. K dostaniu vo všetkých väčších akárnach. Vo veľkom u medicíná droguistoch.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Len 5 korún

koštujú moje echt švajcarské h o Roskopf patent remontoar vačkové hodinky presne regulované, chodiace 36 hodín so zárukou 3 rokov K 5.— S ručičkou sekúnd K 5.60. 3 kusy K 14.— Ziadne riziko! Zámena povolená alebo návrat peňazí. Zasiela s poštovou dobiereku alebo pri poprednom doposlaní peňazí. Prvá dieľna hodin

HANNS KONRAD
cis. a kráľ. dvorný líferant
Brüx č. 2825. (Čechy).
Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami zdarma a franko.

**Oznamy prijíma
administracia**

„Krestan“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28.

Šporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,
rezervná základina 125000 korún.
vklady 2.630,000 korún. Prijíma
vklady a dáva od nich

4% čistých interessov.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, ľepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 38, 42 K. — **Hotové posteie.** Z červeného čínovatu i dobre naplnena perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— ľepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereku. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Z dobrého

domu chlapca primem hned do môjho obc odu so špecerajom a miešaným tovarom. Bargár Ferenc Privigye.

Najlepší český prameň k objednávaniu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drapané 2 K, ľepšie 2 koruny 40 hal.: pri- ma polbiele 2 koruny 80 halterov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri obľednani 5 kg. franko.

Hotové posteie

z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perim 16 K; polpapierie 20 K; pa- perie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhe 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaneho grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobiereku od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopredné návrat peňazí obširný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor- miátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná- mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Lacné

a veľmi vkusné potrebné články a dary každého druhu najde každý v mojom 4000 vyobrazeniami ozdobenom hlavnom cenniku, ktorý na žiadosť franko a zdarma postieľa

cis. a kráľ. zasielca

HANNS KONRAD
Brüx číslo 2851.
(Čechy).

Zdarma

a franko obdrží každý môj hlavný cenník s výše 4000 vyobraze- niami potrebných člán- kov a darov každého druhu. Na žiadosť za- sieľa franko

c. a k. dvorný zasielca

Hanns Konrad
Brüx č. 2844. (Čechy.)

Znížené ceny!!

Šatky na hlavu v najlepších módných farbách K 4. Veľké košeie pre mužských K 1.30 Svetlé košeie pre šlosiarov K 1.50. Svetlé obleky pre šlosiarov K 3.20. Košeie ku športu s vačkami a peknu kvastnou K 1.40. Biele pevné košeie pre ženské K 1.—. Veľké sp odné nohavice, biele, svetlé alebo štráfkovana 80 helierov. Zástierky pre deti 50 hal. veľké zástierky pre ženské 80 hal. Dobré spuluzverný tucet 12 hal. Pevné suorky na strevice tucet 14 hal. Čipky 50 mtr. po K 1.— Vesty pre mužských, plátene, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tucet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobiereku. Za nepříhodný tovar návrat peňazí. Cenniky na žiadosť zdarma a franko.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

A Kisbirtokosok Országos Földhiteintézet »Krajinský gruntovno-úverkový ústav« do obchodného oboru svojho prevzal provouzo- vanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požídiok. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevzeme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyše na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý p- stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požídiu pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osuhu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovania 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požídiu ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podližnosti spláca sa pozadne. 2. Požídiu povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požídiu vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie p- trebná, potrebuje sa len la né uhodnovrenie notárske. Ústav požídiu vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.